

Orientuj się!

Twoja Karta Praw Mieszkańca

Z dziur na szkolnym boisku wyrasta trawa? Chcesz dowiedzieć się czy gmina planuje likwidację szkół? Od miesięcy w komunalnej kamienicy, w której mieszkasz przecieka dach? Masz pomysł na odnowienie zde-wastowanego skweru? Nie możesz wyrobić nowego dowodu osobistego bo urząd jest otwarty tylko do 16-tej? Nie dostałeś odpowiedzi na pismo wysłane do urzędu? Obawiasz się, że planowana w sąsiedztwie spalarnia śmieci będzie uciążliwa i zaszkodzi Twojemu zdrowiu? Do całodobowej apteki jest 40 kilometrów?

1. Masz prawo do informacji

Najważniejsze informacje (budżet gminy, uchwały rady miasta, zarządzenia burmistrza itp). znajdziesz na stronie internetowej, w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP). Jeżeli brakuje tam jakichkolwiek informacji o planach czy działaniach władz samorządowych, możesz złożyć wnioszek o ich udostępnienie. Niektóre informacje, np. o przetargach organizowanych przez gminę muszą być zamieszczane na tablicach ogłoszeń w urzędach gmin oraz w mediach. Mieszkańcy mają prawo nie tylko do przeglądania dokumentów w urzędzie, ale także do otrzymania ich kopii (np. protokołów sesji rady gminy, projektów uchwał, dokumentów finansowych).

2. Masz prawo wstępu na sesje rady i sejmików oraz posiedzeń komisji

Każdy mieszkaniec może przyjść na sesję rady czy sejmiku. Dotyczy to także posiedzeń komisji rady gminy. Tylko w wyjątkowych przypadkach – kiedy omawiane są sprawy objęte tajemnicami chronionymi prawem – możliwe jest utajnienie posiedzenia.

3. Masz prawo do nagrywania sesji rad i sejmików oraz posiedzeń komisji

Każdy mieszkaniec ma prawo do nagrywania przebiegu posiedzeń rad i sejmików oraz komisji i nie musi uzyskiwać w tej sprawie niczyjej zgody.

4. Masz prawo spotkać się z wójtem, burmistrzem czy prezydentem miasta

W każdym urzędzie gminy powinien zostać wyznaczony dzień i godziny spotkań, podczas których burmistrz/wójt/prezydent przyjmuje mieszkańców. Nie zawsze, zwłaszcza w dużych miastach, z mieszkańcami będzie mógł się spotkać osobiście, może to być jego zastępca, sekretarz gminy lub inna upoważniona do tego osoba. Jeśli podczas takiej rozmowy składasz skargę lub wnioszek, możesz zażądać spisania protokołu.

5. Masz prawo do rozmowy z radnym

W prawie każdej radzie wyznaczane są dyżury, podczas których radni (rotacyjnie), przynajmniej raz w tygodniu, w wyznaczonych godzinach przyjmują interesantów. Wielu radnych udostępnia adres e-mail, a nawet numer telefonu, ułatwiając w ten sposób kontakt. Wprawdzie nie ma prawnego wymogu organizowania dyżurów, ale radni mają obowiązek utrzymywania stałego kontaktu z mieszkańcami i przedstawiania ich postulatów organom gminy.

6. Masz prawo wyrazić opinię

Polskie prawo przewiduje obowiązek konsultowania z mieszkańcami projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zanim zostanie on uchwalony, możesz nie tylko zapoznać się z jego założeniami, ale także wnieść uwagi.

7. Masz prawo złożyć wniosek

Sugestie zmian i usprawnień w działaniu urzędu można składać w postaci wniosków. Na taki wniosek urząd ma obowiązek odpowiedzieć w ciągu miesiąca.

8. Masz prawo zgłosić skargę

Przedmiotem skargi mogą być wszelkiego rodzaju niedociągnięcia czy błędy po stronie urzędników. Skargi możesz składać do różnych organów, w zależności od tego, kogo dotyczą. Przykładowo: na działania lub zaniechania urzędników gminnych możesz poskarżyć się do ich przełożonego, czyli wójta (burmistrza, prezydenta). Na wójta (burmistrza, prezydenta) możesz poskarżyć się do rady gminy, natomiast na radę gminy do wojewody. Urząd ma obowiązek odpowiedzieć w ciągu miesiąca. Od rozstrzygnięcia skargi nie możesz odwołać się do sądu.

9. Masz prawo odwołać się do sądu od decyzji władz samorządowych

Jeśli decyzje władz samorządowych dotyczą bezpośrednio Twoich praw czy nakładają na Ciebie dodatkowe obowiązki, przysługuje Ci prawo zwrócenia się do sądu administracyjnego o sprawdzenie zgodności z prawem wydanych postanowień. Pamiętaj, że zaskarżyć możesz tylko te akty, które bezpośrednio dotyczą Ciebie, wtedy dysponujesz tzw. interesem prawnym w ich zaskarżaniu.

www.maszglos.pl

